

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

"Danica" izhaja vsak petek na celi pol, in velja po pošti za celo leto 4 gl. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četrtert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprajemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za četrtert leta 1 gl. ako sadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVIII.

V Ljubljani, 16. vinotoka 1885.

List 42.

Bolezen pri poganih in tri bolezni pri kristjanih.

Kakor je bilo ob času Noetovem, da je bilo popačeno vse človeštvo in je postal človek, djali bi, ves mesén; tako je dan danes velik del ljudi čisto zémeljak, akor bi djali, zemlja sama. Pred malikom, ki ga je Zveličar ob kratkem imenoval mamón-a, ljudje poklekujajo in ga molijo, pred njim klečijo vsak dan, njemu darujejo svojo prvo juterno in zadnjo večerno misel; nanj se obračajo vse želje njih serca; v njegovi službi so nastavljeni vse zmožnosti, dušne in vse moči telesne; ob kratkem: proti temu maliku spolnujejo ljudje to zapoved, katere bi proti pravemu Bogu spolnovati morali: njega čez vse ljubiti in njemu v vsem služiti. Ker to podzemeljsko imetje cenijo za naj viši dobroto, vsega, kar koli imeti zamorejo, hrepenijo le po tem v škodo pravičnosti, pravnosti in odkritosrčnosti, poštenosti in vestnosti, brez spoštovanja ptuje lastnine in brez strahu pred naj bolj nedopuščenimi pripomočki. In ker imajo ljudje te pozemeljske stvari le zmiraj pred očmi pozabijo popolnoma, da so še druge dobrôte, ki človeka brezkončno bogaté in osrečujejo, in ki ne bodo nikoli konca imele! Ker zmirom le po prahu rijejo, pozabijo oči kviško povzdigovati; ker je njih skorb le še na to zemljo naménjena, nimajo nobene misli več za Boga in za večnost, in ker se s svojo spretnostjo in pozemeljskim napredkom tolikanj ponašajo; mislijo da jim Boga sploh ni treba več. „Šest dni dela j, sedmi dan je pa dan počitka Gospoda tvojega Boga; ta dan ne opravljaj nobenega dela.“ (II. Moa. 20, 9.) Tako se glasi zapoved vsegamogočnega Stvarnika nebes in zemlje. Toda duh, ki se sedaj po svetu šepiri; nič ne pozna razum pozemeljske dobrôte, ničesar ne čula razum le to, kar se dá tehtati, to zapoved zaničuje in Gospodu ukrade ta edini dan, katerega si je pridržal v svojo čast, pa tudi ob enem človeštvu v blagor. Ob nedeljah in delavnikih vertijo se stroji (mašine) in delo se neprestano nadaljuje. Oskrunjevanje nedelje je pa vir sedanje družbinske in moralne revščine. Ker, ako delavec tako ob nedeljah kakor ob delavnikih obleke in orodje hlapčevsko nositi mora, ako je on tako rekoč v manjem čislju, kakor mašina, katero tudi ob nedeljah goniti mora, da bogastvo pomnožuje; potem je to najpervo vnebovpijoča pregreha, ne samo super čast kristjanske, ampak tudi zoper človeško čast.

Pregreha je proti Bogu, kateri tvojega otroka po prepovedi nedeljskega dela zoper posilnost obvarovati hoče. Toda Bog se ne pusti zasramovati! Kdor veter seje, mora nevihto žeti. Stroje, kateri ob nedeljah ne smejo pri miru stati, vidimo celo večkrat delj časa ob delavnikih pri miru biti; in oni, kateri so svoje pouložne k nedeljskemu delu silili, morajo skusiti, da jim tisti od časa do časa tudi ob delavnikih delo odpovedó.

Pa še več! Ako človeku ni več dana priljožnost spominjati se svojega najvišjega Gospoda, kmalu tudi človeških gospodarjev okoli sebe ne bo nič več spoznaval in čislal; ako je zadržan svest si biti, da so za njega še višje dobrôte, kakor to, kar mu njegovo trudapolno dnevno delo obrodi; bode vse blažje misli in ves višji trud na stran pustil; ako ga kdo uči, da je plačilo, katero mu njegov podzemeljski gospod izplača, edino plačilo, edino povračilo, katero je za svoje delo pričakovati imel, on s tem plačilom ne bode nikdar zadovoljen, potem naj se še tako poviša! Pač res, ako je vse upanje in hrepenenje, vse življenje in vse veselje le na to zemljo omejeno, in bi uno stran groba ne bilo nič več pričakovati in iskati človeku; potem imajo vai ljudje pravico svoj delež na imetju in veselju tega življenja si prilastiti, in oni, ki jim to pravico branijo, nimajo prav. Glejte ljubljani verniki, vsi ti sklepi sledijo iz tega, ako človek trojedinega v osebnosti bivajočega Boga več ne spoznavá in tají njegovo vladanje na svetu in v človeštvu; ako le samo za ta svet živi in se nič višej ne povzdigne!

In tako, da se Bogu usmili, premnogi ljudje zdaj sklepajo in tako je v nevarnost postavljen vsaki red in vsa oblast. Že se nam pred očmi kažejo najstrahovitiše zmešnjave; pláz se že vali in njegov molki grom nam buči že na ušesa. Pač spoznavajo to ljudje; pač niso več le malomarni gledavci; temveč ogledujejo se v zadregi po pomočkih, da bi hudo odvernili. Toda kaj storé? „Pri bolnih iščejo zdravja, in življenja pri mrtvih, in svetovanja pri najbolj obupanih.“ (Modrostine bukve). Le Eden je, ki bolezen našega časa zna zares ozdraviti, On, ki je prišel jo ozdravit, in je svoje ozdravljajočo moč tudi v resnici pokazal. Prišel je iz svojega nebeškega veličastva in nam je bil vsem enak, razen greha. Toda, ko je k nam prišel, izbral si ni kakega mesta za stanovanje, ampak najpervo hlev, potem pa ubozega tesarja. On ni maral za vse posvetno bogastvo.

če tudi je bil vsega stvarnik in Gospod, in imel je raje, da je rekel sam o sebi: „Lisice imajo svoje berloge in ptiči svoja gnezda; Sin človekov pa nima, kamor bi položil glavo.“ In kakor je živel ubožno, je umrl na križu. Tako je hotel nam s svojim izgledom pokazati, da odrešenje, katero je On ljudem prinesel, ni v bogastvu najti, da sreča, katero on v človeštvu razširiti hoče, s unim nič občnega nima in da na uno ni čisto nič navezano.

In kar je s svojim izgledom pokazal, to oznanoval je tudi jasno in slevesno kot zapoved novega človeštva. Obračal je pogled ljudi proti nebesom in jih je učil govoriti: Oče naš, kateri si v nebesih! Učil jih je najprevo na to misliti, kar je prava naloga človekova, in kar dalje terpi, kakor ta pozemeljaka minljivost: „Iščite najpoprej Božjega kraljestva in njegove pravice; vse drugo vam bode priverženo.“ Kazal je ljudem na vesoljno Očetovo hišo, v kateri je vsakemu izmed nas pripravljeno stanovanje, v katero nam je po kratkem pozemeljskem vzetih biti. On nas svari pred preveliko navezanostjo na pozemeljske reči, katere rija in molji pokončajo in tatovi pokradejo, in žene nam k sercu, da nič ne pomaga, ako bi kdo vesoljni svet pridobil, na svoji duši pa škodo terpel. On blagruje uboge v duhu in pošilja svoje aposteljne med svet brez potne torbe, brez denarja, brez dvojnega oblačila.

(Dalje prih.)

Dodatek k Furmayerjevimi premišljevanjem.

2. Razne molitve.

(Dalje.)

Apostolstvo molitve.

Ponižno spoznanje Božjega stvarjenja.

Gospod Bog! jest spoznam, da nisem z neba ali s kacega planeta na zemljo padel; — jest spoznam, da nisem iz zemlje zrastel kakor kakšna goba; — jest spoznam, da nisem prišel iz oserčja kake ribe; — jest spoznam, da zemlja ni rodila posameznih delov mojega trupla, ki bi se bili potem v moje telo zedinili; — jest spoznam, da se nisem iz opice v človeka spremenil; — jest spoznam, da se nisem sam stvaril: temuč spoznam, da si me Ti, o Bog, vstvaril, da si Ti moj Stvarnik in jest Tvoja stvar; Ti moj najvišji Gospod in kralj, jest pa Tvoj nevredni služabnik; Ti moj pravi nebeški Oče, jest pa Tvoj otrok!

Gospod Bog! jest vem in spoznam, da nisem zato na ta svet postavljen, da bi tukaj dobro jedel in pil, in dobre volje bil; tudi ne zato, da bi se ljudem prikupil, da bi postal imeniten, da bi se k posvetni časti povzdignil; zakaj kdor ni pri Tebi, o Bog! v časti, je nič, ktereza Ti, o Bog! ne hvališ, je nič; ktereza Ti, o Bog! ne priporočaš, je nič: — tudi zato nisem na ta svet postavljen, da bi blago, denar, premoženje, bogastvo skupaj spravljaj, ker vsega tega nič saboj ne poneseš in mi še desetice v žepu ne bodo pustili; — tudi zato nisem na ta svet postavljen, da bi mesece slasti vžival, kakor oali in mezgi, ki Tebe ne poznajo: ampak zato si me, o Bog, vstvaril in na ta svet postavil, da bi Tebe in Tvojo voljo zmiraj bolj spoznal; Tebe vredno častil, Tvojo čast povikševal in razširjal, da bi Tebi zvesto služil, da bi Tebe goreče in čez vse ljubil, da bi iz ljubezni do Tebe Tvoje zapovedi zvesto in natanko spol-

noval, in se tako pripravnega storil za nebese, za ktere sem vstvarjen!

Gospod Bog! jest vem, da nisem za ta svet vstvarjen, ker svet in njegovo poželenje mine in vse posvetno mojega serca ne nasiti, moje duše ne umiri in ne zadovoli; kajti moja duša je neumerjoča in ne najde poprej pokoja, miru, zadovoljnosti, prave sreče in pravega veselja, dokler v Tebi o Bog, ne počiva in dokler se s Tabo popolnoma ne sklene in ne zedini, kar se še le v večnosti, na drugem svetu zgodi. Res, za drugi boljši svet sem vstvarjen, da bi namreč vekomaj v nebesih srečen bil!

V srečno večnost pa peljete samo dve poti: ali pot nedolžnosti, ali pa pot pokore; po eni ali drugi teh potov mora kristjan hoditi, drugač v nebese priti ne more. Za mene tedaj, ki sem že davno svojo nedolžnost zgubil in tolikrat smertno grešil, ni druge poti v nebese, kakor pot resnične pokore. Gospod Bog, daj mi milost, da postanem pravi spokornik! S Tvojo milostjo, o Bog! se hočem zanaprej vsacega, posebno smertnega greha skerbno varovati! Oh, le greha nič več ne! ker le greh mi zamore nebeške vrata zapreti! Zadosti je greha, o več ko zadosti, veliko, hudo sem grešil, brez števila velikokrat sem svojega Boga razžalil; naj bo že enkrat zares konec mojim grehom; daj mi le, o Bog, svojo mogočno milost, da Te radovoljno nikdar več ne razžalim; kar pa moje prejšnje, pretečene grehe, hudobije moje mladosti in moje možke starosti zadeva, pa obudi, o Bog, v meni: pravo, notranjo, serčno, čeznaravno popolnoma kesanje, da bom v serčni žalosti in dušni britkosti svoje grehe opral. Daj, o Bog, da edino potrebno oskerbljujem, to je, za zveličanje svoje duše delam; s Tvojo milostjo, za ktero Te ponižno prosim, sem pripravljen Tvoje zapovedi zvesto spolnovati, z gorečnostjo dobra dela doprinarjati, lepe čednosti si pridobivati in tako najboljši del si izvoliti, ki mi vekomaj ne bo odvzet. Zveličanskih čednosti si hočem s Tvojo milostjo pridobivati, da bo tudi moje enkrat nebeško kraljestvo!

Ponižen hočem biti, da me bodeš, o Bog, tam povikšal; krotak hočem biti, da bom tukaj srečno živel in tam nebese posedel; miren hočem biti, da bom otrok Božji imenovan; usmiljen hočem biti, da usmiljenje najdem; čisto, sramežljivo hočem živeti, da bodo moje oči vredne, enkrat Tebe od obličja do obličja gledati in vživati.

Ker sem po Tvoji podobi vstvarjen, hočem tudi Tebi, o Bog, vedno bolj podoben postati s tam, da Tvoje svete lastnosti, kolikor mogoče, s Tvojo milostjo posnemam. Daj mi toraj milost, da bom dobrotljiv in radodaren; resničen v govorjenju, usmiljen do bližnjega, svet pred Tabo in pred ljudmi! Kristusovo podobo si hočem prilastiti; tako hočem misliti, kakor je Kristus mislil, to želiti, kar je Kristus želel; tako govoriti, kakor je Kristus govoril; tako delati in terpeti, kakor je Kristus delal in terpel. Daj mi milost, o Bog, da hodim ves čas pred Tvojim obličjem, to je, da me vedno ta misel obhaja: Bog me vidi, Bog me ališi, Bog je moja priča, Bog je moj prihodnji sodnik, ki me bo po mojih delih natanko in pravično poplačal.

Daj mi milost, o Bog, da mi ti sveti namen, za ktere si me vstvaril, in ktere sem zdaj premišljeval, vedno v spominu ostanejo, da se zvesto po njih ravnam. Daj mi milost, o Bog, da se v veri, v upanji in keršanski ljubezni pogosto vadim, da postanem čez dalje bolj močan v veri, bolj tuden v upanji in bolj goreč v keršanski ljubezni! Daj mi milost, o Bog! da mi štiri poslednje reči nikoli ne zginejo iz spomina, temveč, da bom pri vsih svojih delih mislil na smert, sodbo, pekel in nebese, in da tako vekomaj več grešil ne bom! Vse to mi dodeli, o Gospod Bog, po Jezusu Kristusu, svojem

ljubem Sinu, kateri s Taboj in s sv. Duhom vred živi in kraljuje Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

(Dalje sledi.)

Spomenica

na

osemstoletnico fare Št.-Vidske nad Ljubljano.

Nekteri zgodovinski posnetki.

1085—1885.

Sostavil Šentvidčan.

(Dalje).

Nekoliko iz bojov za Avstrijo in raznotero drugo.

Proti 13. stoletju so se male grofije in deželice pogubile. Avstrijska država ima v začetku le nekoliko nemških dežel. Toda rastla je in postajala mogočna. L. 1230 pride k Avstriji kos Kranjskega, to je, škofja Loka in mestna okolica. Deset let potem, je še drugo Gorenjsko, tudi Št.-Vid in več del Dolenjskega, postalo avstrijsko.

Ta nova vlada je stare pravice hranila, in spoštovala domače navade; celo na Kernsko polje pri Gospej Sveti, so se podajali avstrijski knezi in so iz rok koroškega kmeta oblast prejemali.

Vsaka dobra reč ima svoje sovražnike. Celjski grof nasprotuje cesarju; hoče mu uzeti Kranjsko, pože leta 1442 Št.-Vid in še druge kraje. L. 1421 zmoti častilakomnost tudi enega naših grajščakov, Baumkirchnerja na Lesnem berdu, ki je bil poprej ljubljeneč cesarjev, zdaj pa se upre in potegne s kralj-Matjažem. Grajščaku so odsekali glavo.

Tudi Galenbergi se l. 1453 vzdignejo zoper cesarja, ter zgube svoje gradove.

Toga leta gre skozi Št.-Vid v Ljubljano cesarski nadvojvoda Ernst, tisti Ernst, ki skerbi za našo deželo tako vestno, da še male pravde, tako na priliko, neko pritožbo brodarja na Čeručah, sam sodi, sodbo spiše in na konci pisma izreče: „to mi je resno“ („ist mein Ernst.“) Ta nadvojvoda je previdel, kako skerbljivosti je treba v vojski. Hotel je imeti vse v modrih rokah, svoje ceste, prelaze in brode. Že l. 1446 ukaže naslednji cesar Friderik vojsko zoper nemirne Ogrce. Vsi vitezi in njih hlapci pridejo, ravno tako vsaki deseti kmet. Dvajset jih pride tudi iz Št.-Vida in ti imajo svoj voz z orodjem.

L. 1452 gre 800 Kranjcev na pomoč Frideriku. Cesar Friderik, v vojski in hudi stiski v Celji, obljubi vstanoviti škofijo v Ljubljani in tako oberne Bog hudo v dobro. Naš šentvidski župnik č. g. Martin Kloker postane prvi dekan ljubljanskemu kapitulu, in župnik Šmartinski pri Kranji je prvi škof ljubljanski.

L. 1478, da cesar Friderik ljubljanskemu mestu predpravo, da sprejema ubežnega kmeta med se. (Ubežni grad pri sv. Krištofu.) Tudi kakega nezadovoljnega šentvidca sprejme, ki je pozneje meščan, rokodelc, trgovec, učenik i. t. d. Tako beremo, da so bili sodniki za ljubljansko mesto: Verbič, Dolničar, Vidic, Medic, Sonce, Dolhar, Novak, Kralič, Cvek, Grošelj — imena še sedaj domača v Št.-Vidu.

Znana od dobre strani je pa šentvidska župnija, ker Oglejski patrijarh je ne izpusti rad spod oblasti. Pravda se prične za njo, če naj ostane še pod prejšnjim

oglejskim škofom, ali da bode novega ljubljanskega škofa pokorna hči. L. 1466 14. avgusta zagovarja patrijarhov general-vikar Venaldinus de Nordia, pravico patrijarhove do našega Št.-Vida. Še tega leta v sredo po Vseh-Svetih izloči cesar Friderik ljubljanskega škofa od vsake posvetne oblasti in papež Pavel II. potrdi dotične pisma.

Bere se: Cesar je naklonjen gospodi na Goričanah. Možaki so zvesti knezi cesarski. V Velesovem so pobožne redovnice v samostanu; tako l. 1549 Kunigunda Severin, pozneje Katarina Severin, iz Goričanj doma.

Jeterbenski grajščak je v zvezi s knezom na Goričanah, in toraj tudi v deleži pobožnega življenja, katere se tu razodeva. L. 1500 je v Kamniku župnik Juri Hertenfelser in v Velesovem je l. 1507 za gospo-mater samostansko plemenita Ana iz Hertenfelsa. L. 1537 je v Cerkljah za župnika Polikarp Hertenfelser.

Goloberdski Galenbergarji samostanu pomagajo, da naredi bogate vstanove.

Leta 1514 obišče cesar Maksimilijan Ljubljano in gre o tej priliki skozi Št.-Vid. Njegovi vojščaki popotujejo skozi Št. Vid, ko gredo čez Terst dalje na Španjsko kralju na pomoč.

V teh časih je ljudstvo mnogo terpelo. Vsakovernne nadloge ga stiskajo. L. 1509 je strašen potres, ki poruši gradove: Turjaškega, Polhograškega, Smeleškega in mnogo cerkv. Naslednje leto (1510) kosi črna kuga. Ljudstvo vse zbegano in tlačeno se upira od l. 1513 — 1515, ter tirja „staro pravdo“, napada ljubljanski grad; rovarji pa so užugani in morajo plačevati rovarski vinar (8 fenigov.) Meščani, tudi v zadregah, se pritožijo zoper oderuhe in jih l. 1515 preganjajo po Ljubljani. L. 1520 je huda draginja in strašna lakota. L. 1534 huda suša 1542—1543 kuga in lakota, l. 1544 mnogo kobilic, ki požro vse setev do korenine.

L. 1563 mori zopet huda kuga, in l. 1564 prepodi ta črna smert gospodo iz Ljubljane, da pribeže preplašeni na deželo, v Št.-Vid.

V takih časih l. 1569 in 1570 obišče nadvojvoda Karol Ljubljano in njeno lepo okolico, šentvitako. Takrat se v Ljubljani prvič toči „Dolenjec“ v posodi za 4 solde. Strašno šviga šiba Božja nad našimi predniki.

17. novembra 1575 se strese zemlja, — o tem času pade Herbart Turjaški v boji s Turkom, truplo njegovo, brez glave, je pripeljano v Ljubljano.

Strašna kuga mori ljudi o letih 1578, 1579; l. 1580 je lakota. in l. 1582 kuga še v Loki.

Grajščak v vednem boji, potrebuje denarja za orožje, išče ga pri kmetu, ki pa lakoto in revščino terpi. Sila prikipi do verhunca in l. 1585 je kmetaki punt. L. 1593 dobé Goričanje od nadvojvoda Ernsta poterdilo svojih starih cesarskih pravic za kervavo sodbo na svoji zemlji. Vislice so stale na Medanskem hribu; za Loško kervavo sodbo so dvoje vislice; pri kervavem znamenji na poti k Materi-fari, je bil smertni kraj za Loško meščane, in na Kamenitniku za Loške kmetovalce. V teh plašilnih časih je ljudstvu serditoost kri gnala v možgane in grajščakom je vojaška serčnost pogum vžigala: živeli so divje-junaško življenje.

V Št.-Vidu je v tem časi od l. 1594 za župnika Simon Otlava. (Njegova podoba je v Vodiškem farovžu.)

Od 10—19. svečana 1597 je cesar Ferdinand v Ljubljani; ker je pa vse le bolj uborno, imajo v celom mestu le 4 kočije. L. 1598 gre nek študent iz Koroškega po šentvidski cesti v Ljubljano in zanesse kužno bolezen med nas, ki dávi ljudi po Ljubljani tako zelo, da l. 1599 pobegnejo poštni in sodnijski vradniki v Kamnik.

L. 1608 posvetijo cerkev pri kapucinih v Ljubljani; tedanji škof Tomaž Kren povabi č. gg. duhovne s dežele. Okoli 500 pobožnih procesij pride k tej slovesnosti. Šentvidski župnik Matija Stalič pripelje svoje šentvidce

v lepi verstih. L. 1613 posveti škof Tomaž Kren krišansko cerkev v Pograjskem Dvoru. Šentvidci pokažejo tukaj svojo živo, vneto vero v polni procesiji in župnik Šentvidski Jurij Švarc je priča tej škofovski slovesnosti.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Quaestiones pro concursu parochiali 6., 7., 8. Octobri habito propositae:

E theologia dogmatica: 1. Divinitas Christi ex vaticiniis A. F. demonstratur. — 2. Indulgentias coram Deo valere et etiam defunctis posse applicari probetur.

E theologia morali: 1. Quid est peccatum mortale, quid veniale? quomodo inter se differunt? Quoniam sunt requisita hujus et illius? — 2. Quisnam dicitur possessor malae fidei? Quae sunt obligationes illi incumbentes?

Ex jure canonico: 1. Juris patronatus notio et species exhibeantur. — 2. Petrus uxorem vult ducere Annam, filiam illegitimam Georgii, qui est Petri amicae Barbarae maritus; contraxerat praeterea Anna sponsalia valida cum Petri patre Mathia, quae autem mutuo consensu dissoluta sunt. — An licebit libere contrahere matrimonium pro lege canonica civilique, et quare.

Ex exegesi: Fiat lingua vernacula exegitico-homiletica expositio pericoparum epistolae atque evangelii, quae leguntur Dominica septima post pentecosten, nimirum epistolae ad Romanos c. 6. a v. 19. usque ad v. 23. inclusive, et evangelii s. Matthaei c. 7. a v. 15. usque ad v. 21. inclusive.

Iz duhovnega pastirstva: 1. Kdo ima oblast naravnost odvezovati od uderžanih grehov in kazni? — 2. Kako je ravnati z nekatoliško nevesto, ki se hoče poročiti z nekatoliškim ženinom? — 3. Kakošne tolažila ima duhovni pastir za mlade bolnike, ki se smrti preveč boje?

Pridiga: Naj se napravi govor o svetem rožnem vencu v dveh delih. Vpeljava in sklep naj se popolno izdelata, izpeljava pa naj se le bogato osnuje.

Kršanaki nauk: Naj se zmožnim učencem vprašaje razloži nauk o dvojni pripravi za vredno prejemanje svetega rešnjega Telesa.

Iz Šent-Vida nad Ljubljano. (Osemstoletnica.) (Dalje.) Prelepo in častljivo je bilo praznovanje osemstoletnice rožnovenko nedeljo. Vreme nam je bilo celi dan ugodno, in kdo bi si ne želel tudi ugodnega vremena za lepo svečanost.

Ob poli desetih pomikala se je sprejemna procesija, katero so vodili milg. prošt dr. Anton Jarc, v pontifikalni opravi, med molitvijo sv. rožnega venca, naproti procesiji iz Preške, ki je čakala sprejema pri Komarovem znamenju. Kakor prešnje procesije, so tudi to naš č. g. župnik lepo pozdravili s kratkim ogovorom. Nato so milg. prošt blagoslovili lepo ozaljšano znamenje, veliki častitljivi križ, ki stoji na razpotji proti Guncijem.

Procesije vdeležila se je vsa Preška duhovnija v obilnem številu; vodili so jo ondotni č. g. administrator Andrej Kalan. Njeni sosesčani iz Goloberda imeli so svoje bandero seboj. Tudi šolaka mladina je pod vodstvom svojega verlega g. učitelja prišla z zastavo. Močni strel in veselo zvonjenje mešalo se je s prepevanjem lavrantanskih litanij; med petjem je slovesna procesija dospela v cerkev.

Zdaj stopijo na leco visoko častiti gospod katehet Anton Keržič, ki so v prelepem govoru alikali slavo in čast Marije Device, katero je ona vživala in jo še vživa od Boga, angeljev in ljudi.

Sledilo je darovanje za cerkev in slovesna pontifikalna sv. maša, katero so darovali milg. prošt dr. Jarc, in slednjič slovesni „Te Deum“ — zaradi godu prosvitnega cesarja. Popoldne ob treh so bile slovesne pontifikalne večernice, in pete litanije z blagoslovoma.

Veličastna naša slavnost jela se je nagibati proti koncu. Le še par dni, in končana bo slavnost, katere po svojem častljivem razvitku še nima para v naši škofiji. Temu pač nihče ne bo mogel oporekati.

V nedeljo, 11. oktobra, je bilo zopet, po programu, slovesno praznično duhovno opravilo.

Pa, že precej prvo slovesno opravilo, opominjalo nas je, da vse mine, da bo tudi naša slavnost, če tudi se tako mogočno in častito praznuje, minula, in da se bo v kratkem morala umakniti resnobni pa silno lepi in koristni slovesnosti, ki bo bolj notranja, namreč svetemu Misijonu.

Ob tri četrti na deset namreč imeli smo tudi to nedeljo procesijo, toda slovesni cerkveni spreved ni se pomikal po cesti, kakor prejšnje nedelje, ampak zavil se je, menivši se za drugi svet, naravnost na pokopališče, in sicer v lepo in prezalo okinčano kapelo Kristusovega vstajenja, v kateri počivata nikoli ne pozabljena častita gospoda župnika, Blaž in Anton (oba Potočnika). V sprevedu sta šla dva prečastita monsignora v plavijalih, in sicer celebrant tega dne konistorijalni svetnik Mih. Potočnik in kanonik L. Jeran.

Preblagi monsignor Potočnik so velik dobrotnik naše cerkve, in tudi letos so na svoje stroške omislili za kapelo na pokopališču dve kamniti podobi, namreč sv. Blaža in sv. Antona puščavnika, ki stojita ob strani Kristusa vstajajočega na kamnitih stališ. Pod podobo sv. Blaža je v kamen vsekana molitev:

Na prošnjo sv. Blaža, Bog,
Obvari hudih nas nadlog!

Pod podobo sv. Antona pa svarilo:

Živite verni vsi takó,
Ko da bi dans umreti b'lo!

Te podobi tedaj blagoslovili so o tej priliki monsignor Potočnik.

Po opravljenem sv. opravilu vernil se je v cerkev častiti spreved, želeč „večni mir“ ranjkima častitima gospodoma, ki počivata v kapeli.

G. kanonik so potem v precej dolgem govoru opisovali neblagost poganstva, pa lepoto in častljivost sv. katoliške Cerkve, omenivši v vvodu „veliko znamenje“ svezdo sv. vere, ki je iz Betlehema in Kalvarije prisijala v prvih časih deželam; mestom in vsem slovanskim posebej naši Kranjski deželi, in kako se je naposled to „veliko znamenje“ prikazalo tudi v Šent-Vidu. Lepota sv. katol. Cerkve, kolikor se kaže tudi v našem času, je bil glavni obseg govora čegar konec je nekčiko meril na misijon, ki se ima po 800letnici začeti v Šent-Vidu. Omenivši silne množice vernikov, ki so se teh 800 let preselili v večnost, sklenili so z glasilom: „Reši, reši, reši svojo dušo!“

Po pridigi bilo je darovanje za cerkev, „Asperges“ in slovesna sv. maša, katero so opravili monsignor Mih. Potočnik.

Popoldne ob treh bile so, kakor vsako nedeljo zdaj o osemstoletnici, slovesne večernice in pete litanije z blagoslovoma.

K programu za zadnjo nedeljo osemstoletnice (žegnansko nedeljo) naj dostavimo, da bo zjutraj ob devetih blagoslovljena nova kapelica „Lurške Matere Božje“ s podobo vred, katero so Podgorci postavili tudi v spomin osemstoletnice, in pri tem novem znamenju bode duhovšina z verniki pričakovala, da se pripeljejo prevzvišeni gospod knezoškof dr. Jakob Misija,

ki so blagosloviti obljubili, da hočeje priti v Šent-Vid sklonit častito osemdesetletnico, ter bodo imeli pridigo, pontifikalno sv. mašo in vodili sklepno procesijo popoldne.

(Dalje prihod.)

Na Dolgem, 29. sept. Strašno divjo povodenj na Gorenjskem „Slovenec“ tako-le popisuje: (Konec.) V pondeljek ponoči je bilo več hiš praznih, ker se ljudje niso upali v njih stanovati iz strahu pred novo povodnjo, ki je na večer vnovič pretila. In res se je na noč še dvakrat močno ulilo, zadnjikrat pa ob enajstih po noči, in potem je bil mir. Sever je potegnil in zjutraj se bile gore vse bele snega. Morzlo pa lepo jutro nastopi; vodé, če tudi ne več tako velike, vendar še strašno in nenavadno šumé in hité po mnogo novih potih naprej ali pa si še novih potov iščejo.

Zdaj je bilo še le mogoče, nekoliko in po verhu povodenj pregledati. Nisem zmožen popisati tega razdejania.

Mnogo lepih njiv in travnikov zjutraj ni bilo več; Železnikove ledine je zopet velik kos odrezalo, farovške spodnje ledine polovico uzelo, drugo pa zasulo. Na Mojstranskem polji nasproti ledine, kar ni odneslo, je pa z blatom in glino pokrilo, tako, da je vsa zimska sestev uničena. Odnesla je nekaj stogov z vsem, kar je bilo v njih.

Stoletne verbe in jeseni, ki so bregove branili, so zginitili, povodenj jih je iztergala in seboj odnesla. Vidil si po vodi plavati hlode, deske, oglje, cele drevesa, odtergane lesene koze, in drugo šaro. Savski most je kar odrezala in s kašto vred seboj odnesla. Velikansko kašto v obrambo cesarske ceste je voda pobrisala, da se še pozná ne več, kje je stala. Občinske poti so razderte, cesarska cesta na mnogih krajih silno poškodovana, železna cesta pa tu in tam posuta, spodkopana, ali sploh nerabljiva.

Od nedelje popoldne do srede jutra ni šel noben vlak več od Jesenice do Trebiža. Sreča je to, da je najhujši povodenj po dnevi prišla. Ako bi bila prišla po noči, ali ko bi ne bilo v pondeljek dopoldne odnehalo, bi bil pred ko ne moral poročati, da polovice Mojstran več ni! Tako pa je vendar pri vsi nesreči še sreča posebno to, da življenja nihče ni zgubil. Vendar bo ta rod pomnil še v pozna leta, kako žalosten je bil somenji sv. Mihela 1. 1885.

Razločil se je od sejmov drugih let, da je bilo letos vse tiho in klaverno; v nobeni kerčmi ni bilo ne godbe ne rajanja! Pa bi se tudi kaj tacega ne spodobilo, ko je po Mojstrani skoraj vsak gospodar imel več ali manj zgube, in je marsikteremu jok bližej bil, kot smeh.

Nekaj posebnega je bilo tudi to, da so v Mojstrani smeli v neki hiši merliča in da so ga kar nenadoma prinesli v mertvašnico iz strahu, da jim Bistrica še tega mostu ne odnese, ki je ostal in bi potem merliča na pokopališče prinesiti ne mogli.

Se naj omenim osode nekoga psa, katerega je povodenj zanesla na neki savski osredok med verbove in je revež od nedelje do torka jutra milo lajal in vpil, dokler se v torek ni Sava vsa na jeden kraj obrnila in je pes na Mojstransko stran po produ zbežal!

Posebnosti od drugih poplavljenih krajev nam niso tako znane; samo toliko smo ališali, da je pri Kranjski gori posebno Pišenica divjala in sta bila že oba ondotna mostova, leseni in železni v nevarnosti: tudi savski most zraven Javornika je povodenj odnesla.

Toliko o povodnji od nas. K temu nekatere opombe. 1. Pri takih elementarnih nezgodah se prav očitno pokaže, kako slaba je vsa človeška moč razdivjanim silam nasproti. V prvem hipu najpogumnejši možaki nič niso mogli storiti, ampak so le osupneno gledali in prev-

darjali, kaj bi bilo storiti. Tu so postavim hotli bregove braniti in so vlekli velikansko verbo, dva vola in kar je ljudi blizo moglo; komaj pa so jo v vodo pokazali, jo je voda kakor peró naprej odnesla. Verige in vervi so se tergale kot niti.

2. Tukaj se vidi nasledek nezmernega pustošenja gozdov. Če bi zaraščeni gozdi tudi vse povodnji ubraniti ne mogli, bi pa vendar povodenj nikdar tako huda ne bila.

3. Ta povodenj bo tudi gosposkam in železniškemu vodstvu oči operla, da je tukaj pri dolinskih vodah treba nekaj in sicer z zedinjenimi močmi storiti. Posamezni posestnik, še če je v dolgovih, pač ni v stanu, takim silam se uspešno braniti. Ko smo železniško vodstvo na to nevarnosti večkrat spominjali ustмено in pismeno, pa se nam je prav zaničljivo odgovarjalo: „Nam ni zdaj še nič sile, če voda bližej pride, se ji bomo že branili.“ Ali zdaj bi se je radi branili, ko jim je zadosti blizo prišla, pa se ji niso mogli.

4. Ni se čuditi, da se naši ljudje tako pogosto v Ameriko preseljujejo. (V 20 letih njih čez 80 samo iz naše fare.) To se mora našim ljudem pustiti, da so pridni in delavni, pa imajo premalo sveta in še ta je v vodni nevarnosti zavoljo vode. Zato marsikteri vse tukaj prodá in si gré čez morje gotovšega in boljšega kruha iskat. Še več pa bi jih rado šlo, pa nimajo dovolj za pot v daljno Minesoto.

5. Treba je na to okoliščino našega državnega poslanca kneza Windischgrätzja opozoriti, da za nas kaj stori in nam zdatne pomoči od države sprosi. Če so za Korošce, Tirolce in Poljake, po povodnji poškodovane, toliko storili, zakaj bi le Gorenjec sam sebi bil propučen? Pri razstavi goveje živine 12. oktobra v Kranjski gori, ko bodo vplivni možje in volilci vsega Gorenjakega skupaj, naj bi na to saj nikar ne pozabili!

K sklepu pa dostavljam še ono prošnjo. Kdor naše časnike bere, se bo gotovo spominjal, da je Dolška fara pri vsaki nesreči v deželi ali tudi zunaj dežele rada pomagala. Koliko so naši ljudje za dobre namene po toči, ognju, potresu, poneorečenim pomagali, zamorem jaz najbolje pričati, ker je že na stotine tacega denarja šlo skozi moje roke. In zdaj smo sami v potrebi; zdaj je tudi nas Božja roka hudo zadela. Letos se nam je zelo dobra letina obetala, posebno ker pri nas ni bilo suše, kakor po drugih krajih, zdaj pa so nekteri hudo zadeti, da jesenskih pridelkov ne bo kaj spravljati, ker jih je voda z zemljiščem vred odnesla. In ljudje bi še sejali, ali kaj, ko nekteri nimajo kam. In kar je še najhujši, ravno taki so najbolj zadeti od povodnji, ki so bili že zdaj zelo zadolženi. Jaz tedaj mislim, da se bo kerščanski izrek zdaj tudi nad nami spolnil, da, ker smo drugim usmiljenje skazovali, bomo tudi zdaj usmiljenje dosegli. Gospodska bo gotovo škodo pregledovala in cenila; ali to ne gre tako hitro, kakor iz skušnje vemó. Toraj bi veliko dobroto storil, kdor bi po vredništvu „Slovenca“ ali „Zgodnje Danice“, ali podpisnemu naravnost poslal kak dar za naše poneorečene, ki se bo gotovo hvaležno sprejel in vestno porabil. Vredništvo obeh listov prosim, da blagovoljno prejemata take darove.*)

Janez Afman,
župnik.

Iz Fužin, se piše „Slov.“ 2. okt.: Obljubil sem Vam, da bom natančneje opisal, kako je povodenj divjala v zgornjem koncu Korenske doline.

Najbolj je povodenj razsajala v Ratečah. V dveh ulicah si je voda skopala sečenj globoko strugo. Ljudje so sicer pridno jezili, ali ko bi bil najhujši naliv le pol ure dalje terpel, bi se bilo 10—20 hiš sesulo. Kolikor

sem jaz zapazil, voda ni polja posebno raztergala, pač pa (kar je skoraj ravno tako velika škoda) velike njiv in travnikov s kamenjem, peskom in blatom zasula. Mlinar in Kurje sta razmeroma najbolj poškodovana. Malo je manjkalo, da niso Ratečanje svojih ranjkih zgubili, ker je na pokopališču voda tako gospodarila, da so se na enem kraju že truge vidile.

Železna cesta je bila med Podkorenem in Ratečami na treh krajih zasuta, na enem kraju, namreč pri zarezi v bregu, je bila cesta še v sredo pod vodo. Dobra dva dni je bil ves promet ustavljen, in ker nismo imeli pošte, smo se bali, da bi se tudi Vam v Ljubljani tako ne godila.

V Weissenfelsu je vsa cesta pod Klanjcem za seženj globoko strugo prerita. V gradu je voda v vežo tekla. Pri Schwarzenbachu in Weissenbachu je pa vse sam prod. Spodnja Fuzina, ktera je bila pred malo leti 40 tisuč cenjena, če je prihodnja povodenj ne pobera, bo najberže na veke ostala zapuščena; isto tako bo tudi spodnja žaga zginila s pozorišča. Weissenbach je odnesel na kranjski strani Goričevo, na koroški strani pa Weissenbacherjevo bajto.

Povodenj je tudi enemu življenju ugasnila. Neki naš župljan, ki si je kupil zemljišče v sosednji vasi na Koroškem, je v pondeljek pri vodi nekaj jezil. Kar se udere plaz, ter ga podsuje; čez dve uri so morliča izkopali. Večkrat je v življenju izrazil željo, da bi bil pri nas pokopan, ali ta želja se mu ni mogla spolniti, ker je voda vse mostove odnesla.

Delavcev pri cesti imamo vse polno, prišlo jih je nekaj tudi iz Bovca na Goriškem. Danes gré pri nas celi dan dež s snegom. V Ratečah je vse s snegom pokrito, pri nas so pa le nekatere strehe nekoliko pobeljene. Dopoldne je enkrat tako lilo, da smo se bali, da bi se povodenj ne ponovila.

Razgled po svetu.

Dunaj. Družba trgovcev in obertnikov z Dunaja in iz spodnje Avstrije je državnemu zboru izročila resnobno prošnjo, da naj nadaljuje v svojem postavodajstvu v prid nedeljskega počitka. Vtesnovanje prodajanja ob nedeljah, prepoved prodajanja po hišah ob nedeljah, vtesnovanje obertnega dela (po fabrikah), terda prepoved točiti žganje od sobote do ponedeljka zjutraj itd.: Take so prošnje do slavnega državnega zbora. Bog daj, da bi prosilci veliko opravili. Naj bi tudi zlasti Ljubljana na to mislila, zakaj tu se je jelo delati, kakor bi po mnogih štacunah ob nedeljah sedeli lačni ljudje, in ne kristjanje.

V delegacijo so izvoljeni: Hohenwart, namestnik Klun za Kranjsko; Tonkli, namestnik Valussi za Goriško. Davkovskemu odseku je predsednik dr. Poklukar.

Pe južnih deželah vedno bolj kipi in vrè. Razkolna Srbija, ki le dihti, kje bi kaj pograbila, je sama prišla v nevarnost, ker dva velika nepokojneža, Nikola Pašić in vojevoda Peko Pavlović, sta s serbske meje zagnala divji proglas med Serbe k vesoljnemu upor proti sedanji serbski vladi, ki naj se prekucne in prežene, češ, da je vse le trinoštvo zoper svobodo in pravice serbskega naroda itd.

V mladi Greciji je vse na nogah in se pripravlja na vojak z enakimi namerami, kakor Srbija.

Turčija skuša silno vojno na noge spraviti, da bi se branila zoper upore na raznih straneh.

Kaj bo z Rumelijo, se še nič ne vé. Kaj pa, če veliki levi pritegnejo in bi jeli zobati male gladuhe, ki se iščejo razširjati?

Iz bulgarske vstaje še ni gotovo, kako se bo reč zasukala. Imenito, velike vlade še niso v edinosti, kako naj bi se reč vravnala. Reklo se je, da poročniki se snidejo v Carigradu na posvèt, pa neki ni resnobe, le bolj proste pogovore nekje še imajo, kakošno pot naj bi nastopili.

Pariz. V Cimbabesiji, v vzhodnjem delu južne Afrike, je bila že več let misijonska naprava pod brambo zamurskega kralja Namleudi-a v državi Quanhama. Stari zamurci so bili razdraženi, ker je kralj hodil v katoliško kapelo in otroci podložnikov v misijonsko šolo. Trinogi so neki dan svojemu kralju zavdali. Hudobneži so raztrosili laž, da beli so kralja umorili; čeruhi so toraj napadli bele iz so jih pomorili kacij dvajset, med njimi P. A. Del-pecha iz Albi-e, br. Lucijana Rothan-a iz Strasburga, in br. Geralda iz Armagh-a na Irskem.

Španija in Prusija ste v prepiru zaradi posestvi Karolinskih otokov, in na predlog Bismarkov je sv. Oče Leon XIII naprošen za razsodnika in posrednika v tem razporu. Prepirajo se časniki, če ima to kak velik pomen za papeža, ali ne. Važnost te reči se ne more tajiti in da je sovražnik katoličanstva Bismark papeža za razsodnika prosil, to je najboljši priča, da ne vlada toliko Bismark, kolikor velikoveč Bog človeške serca. Naj vstanejo iz svojih grobov Luter, Focij ali Mohamed, svest si je lahko vsak, da nobeden izmed njih bi ne dobil te častne naloge, kakor je zdaj izročena Leonu XIII, — naj pravijo butoglavi laški karbonarji, kar jim je drago!

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Na milostljive priprošnje N. lj. G. presv. Jezusovega Serca, sv. Jožefa, sv. Nikolaja, ss. Hermagora in Fortunata, naših angeljev varhov in vseh naših patronov Bog dobrotno odverni od naše dežele poboje, umore in samomore, odpad in brezverstvo, prešestvanje in vse nečistosti, sovraštva, preklinjevanja in vse pošastne pregrehe in velike nesreče. — Bolna gospodična za polajšanje bolečin. — Zopet zgubljen deček, da bi se našel na prošnje Naše ljube Gospé presv. Serca. — V posebni potrebi se priporoči neka oseba N. lj. Gospej, sv. Jožef in drugim svetnikom za pomoč. Ulišanje se razglasí. — Dva bolnika za dušne potrebe prav živo priporočena, da bi se namreč spravila z Bogom. — Spačen mladenec za spreobrnjenje. Velik pohujšljivec za pobožljanje. Neki žganjivec, da bi se ne pogubil.

Koledar za prihodnji teden:

19. vinot. S. Peter Alkant. — 20. S. Janez Kanc — 21. S. Uršula in tov. — 22. S. Fides. — 23. S. Janez Kapištran. — 24. S. Rafael višji angelj. — 25. Dve in dvajsta nedelja po Bink. S. Bonifacij I. p.

Iz rimskega zapisnika mučenikov.

17. prosinec.

Sv. Anton, puščavnik, bil je rojen v neki vasi blizu Herakleje na Egiptovskem leta 251. Njegovi plemeniti

in pobožni stariši, ktere mu je nemila smert kmalo uzela, zapustili so mu veliko premoženje. Ko je pa neki dan v cerkvi slišal besede sv. evangelija: „Ako hočeš popolnoma biti, pojdi, prodaj vse, kar imaš, in razdeli med uboge“, se mu je zdelo, da je to njemu rečeno; šel je in razdal vse svoje imetje. Sam pa si je izvolil „življenje puščavnikov“; v začetku je ostal še bolj blizo očetovskega doma v neki dupli, potem pa čedalje bolj se umikal v pušavo. Tu ga je satan pogostoma in hudo nadlegoval, ga dražil in skušal na razne načine, a zmagal je vselej sv. Anton, ter mu je hudobni duh pri neki priložnosti sam spoznal: „Veliko sem jih že premotil in marsiktero imenitno osebo k padcu pripravil, pa reči moram, da ti si me premagal.“ S čim je zmagoval? S pobožnim klicanjem presvetega Jezusovega imena, z znamenjem sv. križa, s postom in s drugimi ostriji pokorili. Akoravno v puščavi živeč svetnik, vendar ni skrit ostal, sloves njegovih čednost se je daleč razširjal. Ne le, da so z vseh krajev ljudje k njemu prihajali, da bi jim bil vodnik na poti keršanske popolnosti, tudi mogočniki tega sveta, kralji in cesarji (n. pr. cesar Konstantin Veliki in njegova sinova) so se obračali do njega ter sveta pri njem iskali v važnih zadevah. Leta 355 je za nekaj časa sv. Anton zapustil puščavo in šel v Aleksandrijo pomagat sv. Atanaziju v borbi zoper krivoverske Arijaunce, kteri so tajili božjo natoro Kristusovo. S prepričljivo besedo in celo s čudeži je tu svetnik potrdil pravi katoliški nauk, potem pa se zopet povernil v priljubljeno puščavo, kjer je leto potem 356 umerl, star 105 let. Njegovi sveti ostanki so bili najdeni še le leta 561 in prenešeni najprvo v Aleksandrijo, potem v Carigrad in naposled na Francoško v mesto Arles (n. Arl), kjer še zdaj počivajo in se silno častijo kot čudodelni ostanki zlasti od leta 1089, ko so v hudi kužni boleznii pomoč našli vsi bolniki, kteri so k njim se zatekli.

Sv. Genesij, učenec sv. papeža Siksta II, kteri ga je bil zavoljo njegovih lepih čednost mašnika posvetil in kot oznanovalec sv. vere na Francoško poslal, kjer je celo škof postal. Živel je v 3. stoletju.

Sv. Mildgita ali Mildvida, devica, kraljeve rodovine je živel Kot nuna v mestu Kanterburskem na Angleškem, kjer je umerla leta 676.

Sv. Spevzip, Elevzip in Melevzip, trojčki in njih stara mati Leonila, so vsi za sv. vero umerli v Kapadociji. Ko so imenovani trije bratji kot zatoženci stali pred sodnikom, je ukazal le-ta njih stari materi, da naj jih odvrta od sv. vere. Ona pa je ravno nasprotno storila in jim še prigovarjala k stanovitnosti. Nato so bili trije bratje terpinčeni, stara mati Leonila pa ob glavo dejana z Jonilo vred, ki je bila berž ko ne njena služabnica. Neon in Turbon sta bila pričujoča pri mučenju in se nista mogla načuditi stanovitnosti teh mučencev in mučenk, milost božja ju je zadela, spreobrnila sta se, in oba dosegla mučeniško krono; bila sta kamnjana.

Sv. Sulpicij Pij, nadškof burdigalski na Francoškem. Bog mu je bil dal dar čudežev in posebno oblast čez duhove. Posrečilo se mu je spreobrniti vse Jude v Burdigalah (Bourpes). Pri vsem tem je bil pa zmerom silno ponižen in priprost. Zidal je tudi več samostanov. Kličejo ga na pomoč zoper ogenj.

Listek za raznoterosti.

Premilgsp. knez in škof so se v nedeljo vernili z Dunaja.

100letnice svojega obstanka bodo prihodnje (žegnansko) nedeljo obhajale tri fare v Ljubljani: Frančiškanska, Sentjakopska in Ternovska, in to z nekoliko večimi cerkvenimi slovesnostmi.

Misijonar James Dichtel, hudo bolan, je une dni prenočeval v Ljubljani in potem se odpeljal dalje v Gradec, kjer zdaj še huje bolan leži. Spremljal ga je verli gimnazijalec Leonhard Lehmann iz Hamburga, ki je bil že angleški vojak v Afriki, zdaj pa se hoče izučiti za misijonarja. Milgsp. afrikanški škof Sogaro in bivši jetnik Mahdijev č. g. Al. Bonomi sta iz Verone dospela v Gradec in na Dunaj.

V bratovščino Naše ljube Gospé presv. Serca Jezusovega se je tretje četertletje, to je, meseca julija, avgusta in septembra t. l. pri ljubljanski podružnici za vse slovenske dežele, na novo sprejelo 1050 udov. Vseh udov šteje ta podružnica do zdaj 120.334, a še jih je mnogo, ki bi radi pristopili, ko bi jo poznali. Naj bi pač č. gg. dušni pastirji vse svoje verne soznali s to prekoristno in tako lahko bratovščino.

Na Brezovici se 2. novembra prične ponavljenje sv. misijona po č. oo. Lazaristih.

V uršulinskem samostanu v Skofji Loki so bile 30. oktobra samostansko preoblečene gospodičine: Klementina Lorenzutti (s. Angela); Alfonza Šušteršič (s. Mehtildie); Terezija Niemec (s. Salezija); Karolina Faber (s. Frančiška Chantalska); Terezija Polž (s. Katarina Sien.). Perve tri so izprašane učiteljice. — Po lepi cerkveni slovesnosti so predstavljale gojenke mično igro: Marija Siao, ali slepa deklica iz Kiu-Kiang-a, vzeta iz letnikov sv. Detinstva. — Bog daj verlim deklicam stanovitnost in pravega samostanskega duha.

Zastran molitve rožnega venca v tem mescu dohajajo nektore prašanja in pomislili, posebno ako se opravlja rožni venec dopoldno. Zanesljivo je to-le:

1. Rožni venec na glas moli med sv. mašo kak zanesljiv mož, ki ga odloči gosp. župnik, n. pr. cerkvenik.

2. Po sv. maši moli mašnik litanije M. B. Precej po litanijah „Pod tvojo pomoč“, verstico in odgovor, pa dotično molitev.

3. Potem navadne molitvice po sv. maši, namroč 3 češenamarije, Češena bodi itd.

Druzega nič ne (brez izpostavljanja Najsvetejšega in blagoslova).

Cesarski dar. Za popravo stoljno cerkve v Mariboru so presvitli cesar podelili 1.000 gld. iz lastnega premoženja.

Molitev sv. Tomaža za učenjake, profesorje, duhovne, bogoslovce, dijakke višjih šol itd.

Beatissime Pater.

Ioannes Maria Andreas Vidal professor in Seminario Nannetensi in Gallia, ad pedes Sanctitatis Vestrae humiliter provolutus postulat, ut S. V. aliquam Indulgentiam benigne concedere dignetur Christifidelibus recitantibus sequentem orationem ad S. Thomam, Scholarum catholicarum Patronum.

Doctor angelice, sancte Thoma, Theologorum princeps et Philosophorum norma, praeclarum christiani orbis decus et Ecclesiae lumen, scholarum omnium catholicarum coelestis patrone; qui sapientiam sine fictione didicisti et sine invidia communicas, ipsam Sapientiam Filium Dei deprecare pro nobis ut, veniente in nos spirita sapientiae, quae docuisti conspiciamus; et quae egisti imitatione compleamus; doctrinae et virtutis, quibus in terris, solis instar, semper eluxisti, participes efficiamur; ac tandem earum suavissimis fructibus perenniter tecum delectemur in coelis, divinam Sapientiam collaudantes per infinita saecula saeculorum. Amen.

Quod Deus etc.

Sanctissimus D. N. Leo Papa XIII omnibus utriusque sexus Christifidelibus, corde saltem contrito ac devote recitantibus suprascriptam orationem, indulgentiam bis centum dierum, semel in die lucranda, benigne concessit. Praesenti in perpetuum valituro etc. Datum etc. 2 Iulii 1885.

J. B. Card. Franzelin Praefectus.
Franciscus Della Volpe Secretarius.

Vprašanja pri duhovni poskušnji v Terstu od 15.—17. kim. — E theologia dogmatica: 1. Quid intelligitur per apostolicitatem verae Ecclesiae Christi, et quibus potissimum rationibus probatur Ecclesiam catholicam esse vere apostolicam?

2. Exponatur relatio Missae Sacrificii ad Sacrificium crucis.

3. Probetur doctrina Ecclesiae catholicae de corporum resurrectione.

E theologia morali: 1. Probetur Breviarium esse librum precum et si talis, quo modo recitari debet, ut ejus recitatio dici possit oratio? An ex causa levi haec recitatio omitti potest et quale damnum ex tali omissione animae emergit? Quid consilii ei ex causa gravi et legitima recitatio omittitur?

2. Quid tentatio ad malum et quae origo ejus? Quibus ex causis homo subjacet tentationibus? Explicantur breviter vv. 13, 14 et 15 Epist. a. Jacobi Ap. Cap. I.

3. Quid mendacium? Explicentur diversae species mendaciorum. Suntne et quare omnia mendacia, cujuscunque speciei, peccata?

Ex iure ecclesiastico: 1. Data definitione beneficii ecclesiastici exponantur singulae obligationes Beneficiorum speciali respectu habito ad beneficia curata.

2. Quid matrimonium? Quot ejusdem species? Quid requiritur in nupturientibus ad valide et licite matrimonium contrahendum? Enumerentur impedimenta dirimentia et indicetur quid agendum, si post matrimonium contractum impedimentum dirimens?

3. Probetur Ecclesiam habere jus bona temporalia acquirendi. In quo consistere solent bona Ecclesiae? Quatenam praecipua officia habent parochi in administrandis bonis Ecclesiarum et Beneficiorum?

Ex homiletica: 1. Quot sunt species institutionis pastoralis, et detur illarum definitio.

2. Probetur necessitas praedicationis evangelicae, et exponatur ratio eam peragendi ut fructum optatum afferat.

3. Fiat lingua vernacula parenesis ad sponsos occasione illorum copulationis.

Tentamen subierunt et ad sexennium probati sunt: RR. DD. Antonius Kranjec et Bartholomaeus Križaj.

Nekelike o odpustkih. 1. Navadni blagoslov se podeljuje mnogotarim rečem, pa z njim niso sklenjeni nobeni odpustki. Tako, postavim, se blagoslovljajo nove hiše, barko, obleke, pasovi in slike, kruh, sadje, sveče in ljudje ali posamezne osebe. Za vse te reči se najdejo v ritualu blagoslovne molitve.

2. Spodobí se, da se mašnik pri blagoslovljanju derži cerkvenih pravil, ki predpisujejo, da ima štolo, koretelj in blagoslovljeno vodo, s katero pokropi blagoslovljeno reč.

3. Vendar to ni vselej potrebno, ker večkrat že zadosti, ako mašnik (če je v to pooblasten) z roko naredi samo križ in ima namen reči, ki se smejo blagoslovljati ter z odpustki previditi, zares blagosloviti in z odpustki skleniti. (Določ. 11, aprila 1840.) Papež

sami tudi tako ravnaajo. Ako tedaj mašnik nima časa, da bi blagoslovljal reči, kakor smo omenili pod št. 2, naj se verniki nikar ne čudijo in ne dvomijo nad blagoslovom, ako čez svetinjo, rožni venec, križec itd. samo sv. križ naredi in kratko molitvico izreče, ker, ako posebne molitvice ni v ritualu, sme le besede: In nomine Patris, et Filii et Spiritus sancti izreči, z roko križ narediti čez reč in jo pokropiti z blagoslovljeno vodo. Tudi pokropljenje z vodo bi se smelo pustiti. Le, ako rožni venec sv. Dominika in 7 žalost Marije hoče mašnik blagosloviti, se mora poslužiti posebne molitve in jih pokropiti z blagoslovljeno vodo. (Dalje prih.)

Duhojske spremembe.

V Terški škofiji: Prestavljeni so č. gg.: D. Bullo v Terst k sv. Jakovu za duh. pomoč.; Janez Mahnič od sv. Jakopa v T. v Kostabono za administratorja; Al. Mahorič, iz Videmake nad škofijo, iz Boljuna v Drago; Jan. Mlakar iz Pazna za subaid. v Novake; Fr. Mujesan, od sv. Jakopa v T. k Mariji pomočnici ravno tam; Bern. Sever k sv. Jakovu v Terst; Ant. Notar iz Drage v Klanec; Jan. Svet s Klanca v Ricmane; Peter Franceschini, začasno sekulariz. iz reda sv. Frančiška, za adm. v Kostanejo; Fr. Fonda za šolskega učnika v Griž. vstav v Kopr.; Janez Slavec, bogoslovec je imenovan spiritalni in naučni prefekt v deškem semenišču v Terstu; kvaterni teden je č. g. Jožef Ivanič prejel subdijakonstvo in dijakonstvo. Umrli so č. gg.: 2. t. m. P. Adeodat Tupole, kapucin in začasni koop. v Milah; 6. t. m. Jan. Kravauja, iz Goriške nadšk., v Barki; Lor. Zarotti, mašnik še le od sušca t. l., v Umagi. R. I. P.!

Debrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Blag dobrot. z Brezovice 5 gld. — Č. g. kapl. Fr. Krek 2 gld. „za tistih 3.200 zob“. — Č. g. kat. Š. Zupan 1 gld. — Z Brezovice 2 gld. — Gospá B. A. 10 gld. — Z napisom: „Za dobro zobe“, neka blaga družina 15 gld. — J. B. 40 kr. — Č. g. kapl. g. Kobilica 2 gld. — Č. g. vikar Fr. Marinič 2 gld.

Za sv. Detinstvo: Preč. g. župnik J. Rozman 16 gld. — Ana Merzlikar 13 gld. 42 kr. — Č. g. I. Juvan, katehet v Idriji, 13 gld.

Za kapelo sv. Cirila in Metoda v novi cerkvi Jesua. pravega Sorca v Ljubljani: Č. g. žup. Žgur 10 gld. — Č. g. Anton Trnate 4 gld.

Za poškočane na Gorenjskem: Zbirba Šenklaški konference sv. Vinc. 23 gld. 70 kr., in zbirka St. Jakopeke konference 24 gld. Skup 47 gld. 70 kr. — Dve dobrotnici gospodičinji 10 gld. — Neimen. dobrotnica 1 gld.

Za družbo sv. Bonifacija: Preč. g. župnik A. Košir nabirko 3 gld.

Za altar sv. Antona v Štangi: Neimena 1 gld.

Za misijone: Č. g. J. Š. 2 gl.

Pogovori z gg. dopisovalci.

J. Peča, v K.: Zopet amuznjene odpravnitvu in upam: za pride v red. — Inš. na Več.: Oddane odpravnitvu. — G. B. B.: Pisal g. K. in založn. oddal. Posdrav. — G. A. Ben. Zgodilo se je po smoti, pa je tudi prav, ako ste zadovoljni. — G. J. K. v Št. Andr.: Largitur abundantius et Tibi! Stvar se odda na svoje mesto. Posdravljeni! G. — k: Je še tu, kar v uni noči je pot opravil! Quod Deus retribuat! Gg. D ški, in Ž ški: Odgovor in pojasnilo v današnjem listu.